

สรุปบทเรียน ผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (LDD e-Training)

หลักสูตร “วินัยและการรักษาวินัย”

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

นางมาลี รักชนะ ตำแหน่งเศรษฐกรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑

การรักษาวินัย ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบราชการ เจ้าหน้าที่ทุกคนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางและวิธีปฏิบัติราชการมีความศรัทธาในอาชีพปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามความคาดหวังของประชาชนและสังคม มีความสุจริต ขยัน อดทน รับผิดชอบ และเป็นธรรมมุ่งหวังที่ทำงานให้บรรลุผลรู้จักการทำงานร่วมกับประชาชนอย่างเป็นมิตร

วัตถุประสงค์

๑. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียนในเรื่องการรักษาวินัย
๒. สรุปจุดมุ่งหมายและความสำคัญของวินัยได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

หัวข้อเรื่อง

๑. ความหมายและความสำคัญของวินัย
๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาวินัย
๓. ข้อกำหนดวินัย
๔. โทษของการกระทำผิดวินัย

๑. ความหมายและความสำคัญของวินัย

ความหมายของวินัย

วินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน เช่น กำหนดให้ข้าราชการต้องซื่อสัตย์ สุจริต ตั้งใจปฏิบัติงาน ข้าราชการมีหน้าที่รักษาความลับของทางราชการ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และรักษาชื่อเสียงของตน เป็นต้น นอกจากนี้ วินัย หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกสามารถควบคุมตัวเองได้ให้อยู่ในกรอบของวินัยตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

“การรักษาวินัย” หมายถึง การที่ข้าราชการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางวินัยตามที่กฎหมายบัญญัติอย่างเคร่งครัด ระมัดระวัง ดูแล ป้องกัน ไม่ฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยง หากพบว่ามีอาการกระทำความผิด ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัยทันที เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่น การรักษาวินัยที่ดีนั้น นอกจากตัวข้าราชการเองที่ต้องเรียนรู้ สำนึก และตระหนักในหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาต้องทำเป็นแบบอย่างที่ดี ดูแล ส่งเสริม และพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัยด้วย

ความสำคัญของวินัย แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ความสำคัญของวินัยต่อส่วนรวม
 - เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของงานราชการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
 - เพื่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน
 - เพื่อความผาสุกของประชาชน
 - เพื่อความสงบเรียบร้อยของวงราชการ

๒. ความสำคัญของวินัยต่อตนเอง

- วินัยช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธา
- วินัยช่วยส่งเสริมสมรรถภาพในการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- วินัยช่วยส่งเสริมความสำเร็จและความก้าวหน้าในการทำงานและการดำเนินชีวิต

สาเหตุที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัย มีดังนี้

๑. บังคับภายใน มีสาเหตุมาจาก ไม่เข้าใจ ตามใจ ไม่ใส่ใจ ล่อใจ จำใจ ตั้งใจ
๒. บังคับภายนอก มีสาเหตุมาจาก อบายมุข ตัวอย่างที่ไม่ดี ขวัญไม่ดี ความจำเป็นในการครองชีพ ปล่อยปละละเลยของผู้บังคับบัญชา โอกาสเปิดช่องล่อใจ

๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาวินัย มีดังนี้

๑. ข้าราชการ

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑
- กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ.๒๕๕๖

๒. ลูกจ้างประจำ

- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๓๗
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑
- กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ.๒๕๕๖

๓. พนักงานราชการ

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ.๒๕๔๗
- ประกาศคณะกรรมการการบริหารพนักงานราชการ เรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัยพนักงาน

ราชการ พ.ศ.๒๕๕๙

- ระเบียบกรมพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ.๒๕๕๙
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๓๗
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑
- กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ.๒๕๕๖

๔. จ้างเหมาบริการ

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ , สัญญาจ้าง

๓. ข้อกำหนดวินัย แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ดังนี้

๑. วินัยต่อประเทศชาติ คือ การสนับสนุนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ (มาตรา ๘๑) ถ้าไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๑๑๐(๓) เช่น การใช้นามปากกาเขียนบทความว่าประเทศไทยควรปกครองด้วยระบบคอมมิวนิสต์จึงเหมาะสม หรือทำลายป้ายหาเสียง พุดเสียงดั่งขณะมีคนมามุ่งดูการเลือกตั้ง เลือกไปทำไม่ไร้ประโยชน์ การปกครองบ้านเมืองต้องเป็นแบบคอมมิวนิสต์เท่านั้นจึงจะแก้ปัญหาข้อเสียได้

๒. วินัยต่อผู้บังคับบัญชา คือ การปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา มาตรา ๘๒ (๔) ดังนี้

- มีคำสั่งผู้บังคับบัญชา จะเป็นคำสั่งผู้บังคับบัญชาด้วยวาจา ลายลักษณ์อักษรก็ได้
- สั่งในหน้าที่ราชการ อาจจะไม่ใช้หน้าที่กำหนดตามตำแหน่งแต่เป็นหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชา

มอบหมาย และต้องอยู่ในงานราชการชอบด้วยกฎหมาย

- เป็นคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่สั่งให้กระทำผิดกฎหมาย หรือสั่งให้กระทำในเรื่องส่วนตัว
- มีเจตนาไม่ดำเนินการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา
- การรายงานเท็จ (๘๓ (๑)) การที่ผู้บังคับบัญชาได้ความเท็จหรือไม่เป็นความจริง จะทำให้การตัดสินใจในการบริหารงานผิดพลาดได้
- ไม่กระทำข้ามต่อผู้บังคับบัญชา มาตรา ๘๓ (๒) ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นการข้ามผู้บังคับบัญชา เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนจะสั่งให้ทำ หรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษเป็นครั้งคราว

๓. วินัยต่อผู้ร่วมงาน มีดังนี้

- ต้องมีความสุขเรียบร้อย รักษาความสามัคคีช่วยเหลือกัน ต้องไม่กลั่นแกล้ง กดขี่ ช่มแครงกัน จุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยให้งานราชการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีการปฏิบัติราชการ (มาตรา ๘๒ (๗))
- ต้องไม่กระทำการล่วงละเมิด คุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. (มาตรา ๘๓ (๘)) ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ.๒๕๕๙ เช่น กระทำต่อข้าราชการด้วยกัน หรือผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสถานที่ราชการผู้ถูกกระทำมิได้ยินยอมหรือทำให้เดือดร้อนรำคาญ เช่น วาจา อาอัปกริยา พฤติกรรม การแสดงหรือสื่อสารด้วยวิธีการใดๆ ที่สื่อไปในทางเพศ

๔. วินัยต่อประชาชน มีดังนี้

- ตามมาตรา ๘๒ (๘) ต้องรับให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม ให้การสงเคราะห์ประชาชนผู้มาติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตนให้ประชาชนได้รับความความเป็นธรรม สะดวก สบาย มีความรวดเร็วในการติดต่อ การให้ความสะดวก คือ ผู้มาติดต่อราชการได้รับบริการด้วยความรวดเร็วเข้าถึงง่าย ปัจจุบันมีการพัฒนาแอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อรองรับถือเป็นส่วนหนึ่งในการให้บริการประชาชนที่เข้าถึงง่าย ให้ความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ การให้การสงเคราะห์ คือ การช่วยเหลือตามสภาพที่ช่วยเหลือได้โดยความเป็นธรรม
- ตามมาตรา ๘๓ (๙) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ช่มแครง ประชาชนผู้มาติดต่อราชการ พุดจาให้ตีกับประชาชนที่มารับบริการ คำว่าประชาชนในที่นี้ หมายรวมถึงถึง เพื่อนข้าราชการที่เข้ามาติดต่อราชการด้วย

๕. วินัยต่อตำแหน่งหน้าที่ มีดังนี้

- ตามมาตรา ๘๒
 - (๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม คือ ไม่คดโกง ตั้งใจดี ขอบธรรม ไม่ลำเอียง ไม่เลือกปฏิบัติ
 - (๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายรัฐบาล และระเบียบแบบแผน
 - (๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ รักษาประโยชน์ของทางราชการ
 - (๕) ต้องอุทิศเวลา ละทิ้ง หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ ละทิ้ง คือ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทอดทิ้ง คือ อยู่แต่ไม่สนใจทำงาน
 - (๖) ต้องรักษาความลับของทางราชการ มีระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ ความลับมี ๓ ชั้น คือ ลับ ลับมาก ลับที่สุด
 - (๙) ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง

- ตามมาตรา ๘๓

(๓) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

(๔) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ คือ ขาดความรอบคอบระมัดระวังในการทำงาน

(๕) ต้องไม่กระทำการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

(๖) ต้องไม่เป็นการจัดการ หรือผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

๖. วินัยต่อตนเอง คือ ต้องรักษาชื่อเสียงของตน รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตนมิให้เสื่อมเสีย ไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ไม่กระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก และต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ตามมาตรา (๘๒ (๑๐))

ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ มีดังนี้

(๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

(๒) ละทิ้ง หรือ ทอดทิ้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุเสียหายร้ายแรง

(๓) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๔) กระทำการอันใดได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๕) ดุหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ ช่มแวง หรือทำลายประชาชนผู้มาติดต่อราชการอย่างร้ายแรง

(๖) กระทำความผิดอาญาได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ละเว้นหรือกระทำการใดๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ อันเป็นเหตุให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง

(๘) ละเว้นการกระทำหรือการกระทำใดๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๐ (๒) และมาตรา ๘๒ (๑๑) หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ (๑๐) ที่มีกฎ ก.พ. กำหนดให้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

การพิจารณาการผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง สำนักงาน ก.พ. ให้แนวทางไว้ ๒ แนวทาง คือ

๑. ความเสียหายที่เป็นตัวเงิน คือ ความเสียหายที่ตัวเงินสูงเท่าไร เปิดช่องให้ผู้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจพิจารณาจำนวนตัวเงินเท่าไรถึงจะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๒. ไม่สามารถคำนวณเป็นราคาเงินได้ พิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป โดยดูจากภาพพจน์ของทางราชการเสียหายไหม มีผลต่อการบริหารราชการอย่างไร เสียหายร้ายแรงอย่างไรบ้าง ซึ่งเป็นแนวทางกว้างๆ ให้ผู้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจในข้อวินิจฉัย

๔. โทษทางวินัย แบ่งออก ๓ ประเภท ดังนี้

๑. โทษทางวินัยของข้าราชการ แบ่งออกเป็น ๕ ชั้น

- ภาคทัณฑ์
- ตัดเงินเดือน
- ลดเงินเดือน
- ปลดออก
- ไล่ออก

๒. โฆษทางวินัยของลูกจ้างประจำ แบ่งออกเป็น ๕ ชั้น

- ภาคทัณฑ์
- ตัดค่าจ้าง
- ลดค่าจ้าง
- ปลดออก
- ไล่ออก

๓. โฆษทางวินัยของพนักงานราชการ แบ่งออกเป็น ๔ ชั้น

- ภาคทัณฑ์
- ตัดเงินค่าตอบแทน
- ลดเงินค่าตอบแทน
- ไล่ออก

ภาคทัณฑ์ ถือเป็นความผิดวินัยเล็กน้อยที่สุด เป็นคำสั่งว่ากล่าวตักเตือน คำสั่งกำชับไม่ถือว่าเป็นโทษทางวินัย ถ้าเป็นความเป็นฐานต้องโดนโทษภาคทัณฑ์แต่มีคุณงามความดีและเป็นความผิดครั้งแรก งดโทษภาคทัณฑ์ให้ว่ากล่าวตักเตือนลักษณะนี้ถือว่าไม่ได้รับโทษทางวินัยตามกฎหมาย

ตัดเงินเดือน มีกฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ.๒๕๕๖ กำหนดไว้ว่าการตัดเงินเดือน คือตัดเงินเดือนร้อยละสองหรือร้อยละสี่ของเงินเดือนที่ได้รับในวันที่มีคำสั่งตัดเงินเดือน ต้องกำหนดด้วยว่าตัดกี่เดือน กำหนดให้ตัดได้ ๑ ถึง ๓ เดือนเท่านั้น เมื่อครบกำหนดแล้วข้าราชการผู้นั้นได้รับเงินเดือนตามปกติ

ลดเงินเดือน กฎ ก.พ. ฉบับเดียวกันกับตัดเงินเดือน โดยกำหนดลดเงินเดือนร้อยละสองหรือร้อยละสี่ของเงินเดือนที่ได้รับในวันที่มีคำสั่งลดเงินเดือน แต่ไม่มีระยะเวลาในการลดเงินเดือน เงินเดือนไม่กลับมาเท่าเดิมอีกแล้ว ถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรงที่สุดของความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

ปลดออก เป็นความผิดวินัยร้ายแรง ผู้ใดได้รับรับโทษชั้นปลดออกยังได้รับบำเหน็จบำนาญ ผู้ที่ได้โทษทางวินัยปลดออก ถือเป็นผู้นั้นลาออกจากราชการ

ไล่ออก เป็นความผิดวินัยร้ายแรง ผู้ที่ได้โทษทางวินัยไล่ออกจะไม่ได้รับบำเหน็จบำนาญ

หลักการครองแบ่งออกเป็น ๓ หลัก ดังนี้

๑. ครองตน ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ พัฒนาบุคลิกภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ไม่ก่อกวน ไม่มั่วสุมอบายมุข

๒. ครองคน ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ถ้ามีครองคนข้อนี้การทำงานก็จะลุล่วงไปด้วยดี ต้องมีวินัย มีคุณธรรม เมตตาธรรมกับผู้ใต้บังคับบัญชา ประสานงาน ให้การบริการ สะดวกใส่ใจกับส่วนราชการอื่นๆ ผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไป

๒. ครองงาน ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปรับปรุงงานอยู่เสมอ มีความรู้ ความสามารถ และพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความภาคภูมิใจในการทำงานและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นที่น่าพอใจ และที่สำคัญต้องคิดถึงประโยชน์ส่วนร่วม คิดถึงประชาชนเป็นที่ตั้ง และต้องคิดบวก

การเป็นข้าราชการที่ดี “หลักธรรม หลักทำ ตามรอยพระยุคลบาท ๑๐ ประการ”

- ข้อที่ ๑ ทำงานอย่างผู้รู้จริง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์
- ข้อที่ ๒ มีความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะ และความถูกต้อง
- ข้อที่ ๓ ความอ่อนน้อมถ่อมตน เรียบง่าย และประหยัด
- ข้อที่ ๔ มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่เป็นหลัก
- ข้อที่ ๕ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเคารพความคิดที่แตกต่าง
- ข้อที่ ๖ มีความตั้งใจจริง และขยันหมั่นเพียร
- ข้อที่ ๗ มีความสุจริต และความกตัญญู
- ข้อที่ ๘ พึ่งตนเอง ส่งเสริมคนดีและคนเก่ง
- ข้อที่ ๙ รักประชาชน
- ข้อที่ ๑๐ การเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน

ผู้สรุปบทเรียน
นางมาลี รักชนะ
เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นางมาลี รักชนะ

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบการฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
(LDD e-Training)

หลักสูตร วินัยและการรักษาวินัย

รุ่นที่ ๑/๒๕๖๕ : ตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕

(นางสาวภัทราภรณ์ โสเจยยะ)
รองอธิบดีด้านบริหาร

